

Jaki był rok 2019?

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 23 stycznia 2019 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

SPIS TREŚCI

Wymiar osobisty i rodzinny	1
Zakłady pracy	4
Polska.....	6
Świat.....	9
Aneks	12

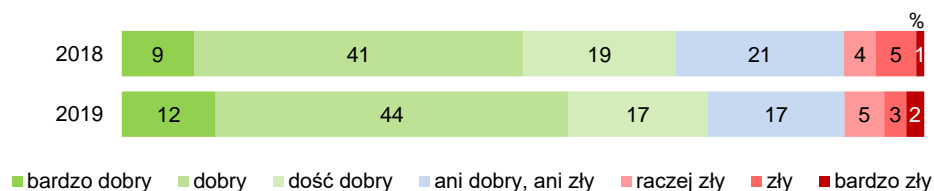
Od 1989 roku regularnie prosimy respondentów o ocenę mijającego roku. Pytania dotyczą wymiaru prywatnego (spraw osobistych, rodzinnych), zawodowego, a także sytuacji w kraju i na świecie¹.

WYMIAR OSOBISTY I RODZINNY

Rok 2019 w wymiarze osobistym jest oceniany przez dorosłych Polaków lepiej niż poprzedni. Większość badanych (56%) ocenia, że – najogólniej rzecz biorąc – był on dla nich dobry, przy czym 12% uważa mijający rok za bardzo dobry dla siebie, a 44% za po prostu dobry (w porównaniu z poprzednim rokiem wzrost po 3 punkty procentowe). Dodatkowo 17% ankietowanych twierdzi, że ten rok dla nich osobiście był dość dobry (od poprzedniego roku spadek o 2 punkty). Tyle samo ocenia rok 2019 ambiwalentnie (17%, od poprzedniego roku spadek o 3 punkty procentowe). Tak jak przed rokiem co dziesiąty respondent uważa, że mijający rok był dla niego osobiście niepomysłny.

CBOS

RYS. 1. Czy mógł(a)by Pan(i) powiedzieć, jaki był, najogólniej rzecz biorąc, rok [...] dla Pana(i) osobiście? Czy był on:

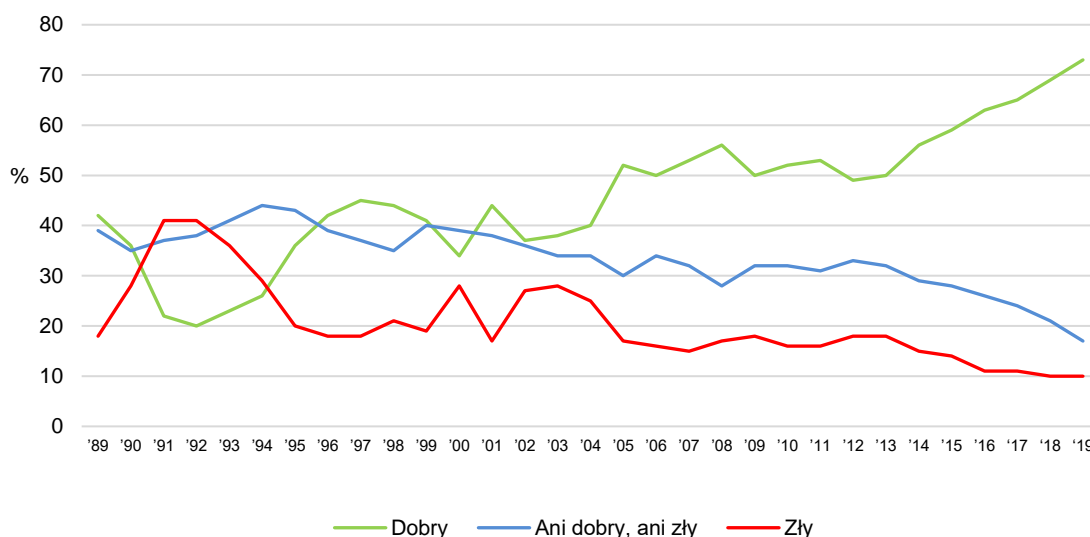

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (355) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 28 listopada – 5 grudnia 2019 roku na liczącej 910 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Rok 2019 był dla Polaków w wymiarze osobistym nie tylko lepszy od poprzedniego, ale także generalnie najlepszy od roku 1989, kiedy pierwszy raz poprosiliśmy o takie podsumowanie mijającego roku.

CBOS

RYS. 2. Jaki był, najogólniej rzecz biorąc, mijający rok* dla Pana(i) osobiście?

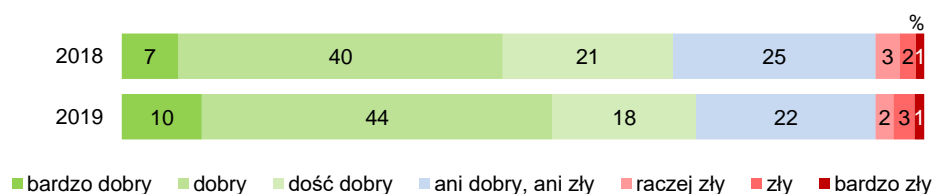

* Badani oceniali miniony rok według 7-stopniowej skali: 1 – bardzo dobry, 2 – dobry, 3 – dość dobry, 4 – ani dobry, ani zły, 5 – raczej zły, 6 – zły, 7 – bardzo zły. „Dobry” – suma odpowiedzi od 1 do 3; „zły” – suma odpowiedzi od 5 do 7

Rok 2019 był też dla polskich rodzin, generalnie rzecz biorąc, lepszy niż rok 2018. Ponad połowa badanych (54%) ocenia, że mijający rok był dla ich rodzin jednoznacznie dobry, przy czym 10% uważa go za bardzo dobry, a 44% za po prostu dobry (w porównaniu z poprzednim rokiem wzrost odpowiednio o 3 i 4 punkty procentowe), natomiast dla kolejnych 18% był on w tym wymiarze dość dobry (od poprzedniego roku spadek o 3 punkty). W porównaniu z poprzednim rokiem w roku 2019 w odniesieniu do rodziny ubyło ocen ambiwalentnych (spadek z 25% do 22%), natomiast tyle samo respondentów ocenia go negatywnie (6%).

CBOS

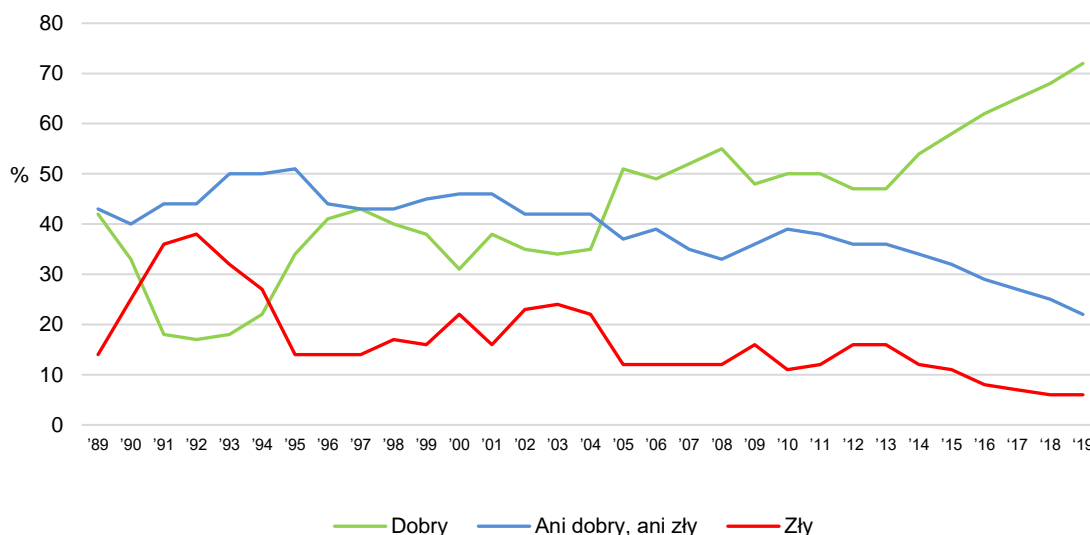
RYS. 3. Czy mógł(a)by Pan(i) powiedzieć, jaki był, najogólniej rzecz biorąc, rok [...] dla Pana(i) rodziny? Czy był on:

W ocenie badanych rok 2019, biorąc pod uwagę cały okres od roku 1989, był najlepszy także dla polskich rodzin.

CBOS

RYS. 4. Jaki był, najogólniej rzecz biorąc, mijający rok* dla Pana(i) rodziny?

* Badani oceniali miniony rok według 7-stopniowej skali: 1 – bardzo dobry, 2 – dobry, 3 – dość dobry, 4 – ani dobry, ani zły, 5 – raczej zły, 6 – zły, 7 – bardzo zły. „Dobry” – suma odpowiedzi od 1 do 3; „zły” – suma odpowiedzi od 5 do 7

Wielozmiennowe analizy statystyczne² pokazują, że – tak jak w roku 2018 – oceny roku 2019 w wymiarze osobistym i rodzinnym różnicuje przede wszystkim postrzeganie przez badanych warunków materialnych własnych gospodarstw domowych (por. tabele aneksowe 1 i 2). Co dość oczywiste, im większe zadowolenie z sytuacji materialnej, tym więcej pozytywnych ocen ubiegłego roku, a mniej opinii negatywnych i ambiwalentnych. Warto jednak zauważyć, iż o ile w 2018 roku³ jedynie wśród ankietowanych dobrze oceniających warunki materialne własnych gospodarstw domowych zdecydowaną większość stanowili ci, którzy deklarowali, iż – najogólniej rzecz biorąc – mijający rok był dla nich osobiście oraz dla ich rodzin dobry, o tyle obecnie również większość żyjących w średnich warunkach ocenia, że dla nich osobiście oraz dla ich rodzin mijający rok jest dobry. Poprawa ocen mijającego roku w wymiarze osobistym i rodzinnym nastąpiła też wśród badanych źle oceniających warunki materialne swoich gospodarstw domowych (por. tabele 1 i 2).

² Wykorzystano moduł IBM SPSS Decision Trees.

³ Zob. komunikat CBOS „Jaki był rok 2018?”, grudzień 2018 (oprac. B. Badora).

TABELA 1

Ocena warunków materialnych własnego gospodarstwa domowego	Czy mógł(a)by Pan(i) powiedzieć, jaki był, najogólniej rzecz biorąc, rok [...] dla Pana(i) osobiście?							
	Dobry		Ani dobry, ani zły		Zły		Trudno powiedzieć	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
	w procentach							
Złe	8	23	50	33	40	42	2	2
Średnie	47	56	40	30	13	14	0	0
Dobre	85	84	9	10	6	6	0	0

TABELA 2

Ocena warunków materialnych własnego gospodarstwa domowego	Czy mógł(a)by Pan(i) powiedzieć, jaki był, najogólniej rzecz biorąc, rok [...] dla Pana(i) rodziny?							
	Dobry		Ani dobry, ani zły		Zły		Trudno powiedzieć	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
	w procentach							
Złe	10	23	55	42	29	35	7	0
Średnie	45	51	48	40	7	9	0	1
Dobre	84	85	12	13	4	3	0	0

Co ciekawe, oceny roku 2019 w wymiarze osobistym i rodzinnym istotnie różnicują także deklarowane poglądy polityczne. Mimo iż, niezależnie od tego, jak badani lokują swoje poglądy na osi lewica-centrum-prawica, większość ocenia, że mijający rok był dla nich osobiście i dla ich rodzin, najogólniej rzecz biorąc, dobry, to najczęściej takie deklaracje składają osoby identyfikujące się z prawicą (odpowiednio 79% i 78%) – por. tabele aneksowe 1 i 2.

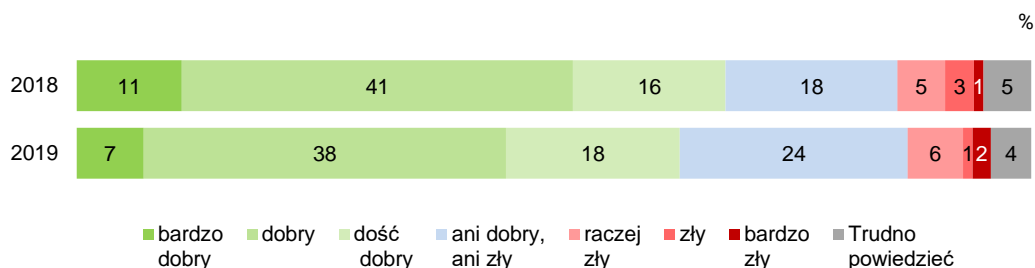
ZAKŁADY PRACY

Ankietowani aktywni zawodowo, choćby w niepełnym wymiarze, oceniali także, jaki był wpływający rok dla ich zakładów pracy. Mimo iż również w odniesieniu do zakładów pracy oceny mijającego roku znacznie częściej są pozytywne niż negatywne, to jednak wyraźnie gorsze od tych, jakie badani wystawiali w odniesieniu do siebie samych i do własnych rodzin. Ponadto w odniesieniu do zakładów pracy oceny roku 2019 są gorsze niż roku 2018 – ubyłoby badanych uważających, że mijający rok był dla ich zakładów pracy bardzo dobry (7%, spadek o 4 punkty procentowe) lub dobry (38%, spadek o 3 punkty), a przybyło oceniających go w tym aspekcie jako ani dobry, ani zły (24%, wzrost o 6 punktów procentowych) lub jako dość dobry (18%, wzrost o 2 punkty). Tak jak przed rokiem co jedenasty (9%) pracujący zarobkowo ocenia, że mijający rok był dla ich miejsca pracy zły.

CBOS

RYS. 5. Czy mógł(a)by Pan(i) powiedzieć, jaki był, najogólniej rzecz biorąc, rok [...] dla Pana(i) zakładu pracy? Czy był on:

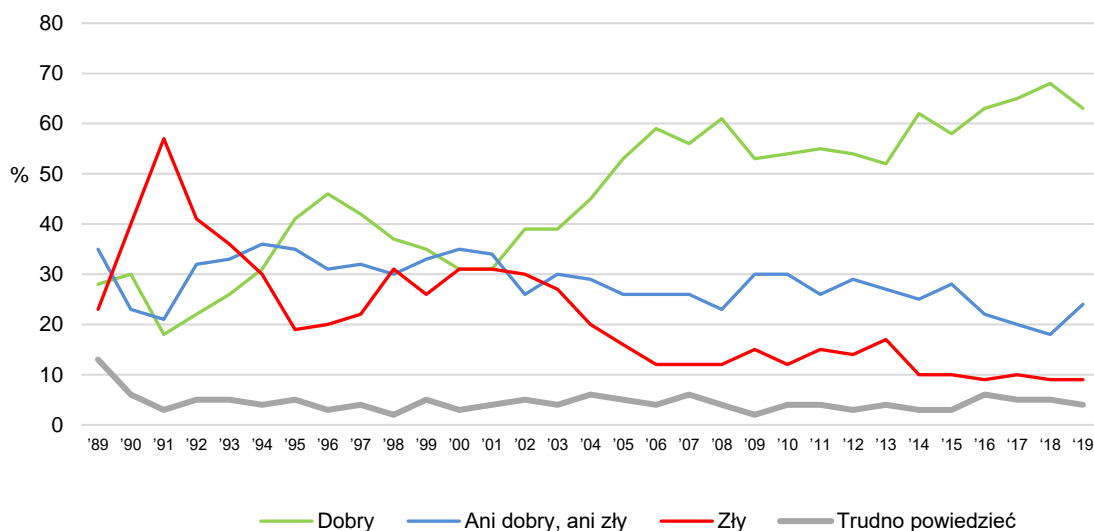
ODPOWIEDZI AKTYWNYCH ZAWODOWO

Generalnie rzecz biorąc, oceny roku 2019 w odniesieniu do zakładów pracy, mimo iż gorsze niż w dwóch poprzednich latach, są nadal jednymi z najwyższych od 1989 roku.

CBOS

RYS. 6. Jaki był mijający rok* dla Pana(i) zakładu pracy**?

* Badani oceniali miniony rok według 7-stopniowej skali: 1 – bardzo dobry, 2 – dobry, 3 – dość dobry, 4 – ani dobry, ani zły, 5 – raczej zły, 6 – zły, 7 – bardzo zły. „Dobry” – suma odpowiedzi od 1 do 3; „zły” – suma odpowiedzi od 5 do 7

** Odpowiadali tylko aktywni zawodowo

Tak jak w przypadku roku 2018, kluczowe znaczenie dla oceny, jaki był rok 2019 dla zakładu pracy respondenta, ma jego typ własności, przy czym najlepiej oceniają go pracujący w sektorze prywatnym poza rolnictwem, a najgorzej – zatrudnieni w instytucjach publicznych, urzędach lub zakładach całkowicie państwowych, samorządowych, w tym także w jednoosobowych spółkach Skarbu Państwa oraz pracujący w prywatnych gospodarstwach rolnych (por. tabelę aneksową 3). Warto dodać, iż –

w porównaniu z ubiegłym rokiem - wyraźny spadek odsetka ocen pozytywnych, przy wzroście odsetka ocen ambiwalentnych, nastąpił w grupie pracowników instytucji publicznych, urzędów lub zakładów całkowicie państwowych, samorządowych, w tym także w jednoosobowych spółek Skarbu Państwa, natomiast nieco lepiej niż poprzednio miniony rok oceniają pracujący w prywatnych gospodarstwach rolnych (por. tab. 3).

TABELA 3

Pracuje w:	Czy mógł(a)by Pan(i) powiedzieć, jaki był, najogólniej rzecz biorąc, rok [...] dla Pana(i) zakładu pracy? (odpowiedzi aktywnych zawodowo)							
	Dobry		Ani dobry, ani zły		Zły		Trudno powiedzieć	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
	w procentach							
inst. państw., publicznej	61	51	23	34	14	12	2	2
spółce właścicieli prywatnych i państwa	72	69	13	19	15	8	0	4
sekt. prywatnym poza rolnictwem	77	74	15	19	4	6	4	2
prywatnym gosp. rolnym	43	54	43	37	12	8	2	0

Tak jak w roku 2018 w przypadku ocen sytuacji zakładu pracy w roku 2019 znaczenie mają również oceny własnych warunków materialnych badanych, a jedyną grupą w większości pozytywnie oceniającą go w tym wymiarze są pracujący, którzy deklarują, że kondycja materialna ich gospodarstw domowych jest dobra. Ponadto wraz ze spadkiem ocen warunków materialnych własnych gospodarstw domowych rośnie odsetek negatywnych ocen mijającego roku w odniesieniu do zakładu pracy. Warto też dodać, iż pogorszenie ocen w porównaniu z rokiem 2018 nastąpiło przede wszystkim wśród pracujących źle oceniających warunki materialne swojego gospodarstwa domowego (por. tab. 4).

TABELA 4

Ocena warunków materialnych własnego gospodarstwa domowego	Czy mógł(a)by Pan(i) powiedzieć, jaki był, najogólniej rzecz biorąc, rok [...] dla Pana(i) zakładu pracy? (odpowiedzi aktywnych zawodowo)							
	Dobry		Ani dobry, ani zły		Zły		Trudno powiedzieć	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
	w procentach							
Złe	40	28	39	21	15	38	6	13
Średnie	47	47	32	29	10	18	11	6
Dobre	76	71	13	22	8	4	3	3

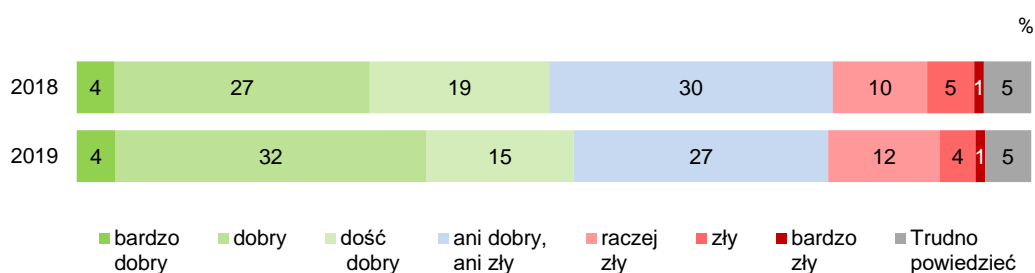
POLSKA

Oceny 2019 roku w odniesieniu do Polski, w porównaniu z ocenami roku 2018, zmieniły się w niewielkim stopniu. Tak jak w poprzednim roku zaledwie 4% badanych oceniło, że mijający rok był bardzo dobry dla naszego kraju. Jednocześnie przybyło tych, którzy oceniają go jako dobry (32%, wzrost o 5 punktów procentowych), a ubyło respondentów, którzy określają go jako dość dobry

(15%, spadek o 4 punkty) lub ani dobry, ani zły (27%, spadek o 3 punkty procentowe). Oceny mijającego roku w odniesieniu do Polski – mimo iż generalnie pozytywne – są jednak istotnie gorsze niż w sferze prywatnej i zawodowej, o czym świadczy też fakt, że w przypadku kraju znacznie więcej jest ocen negatywnych (17%).

CBOS

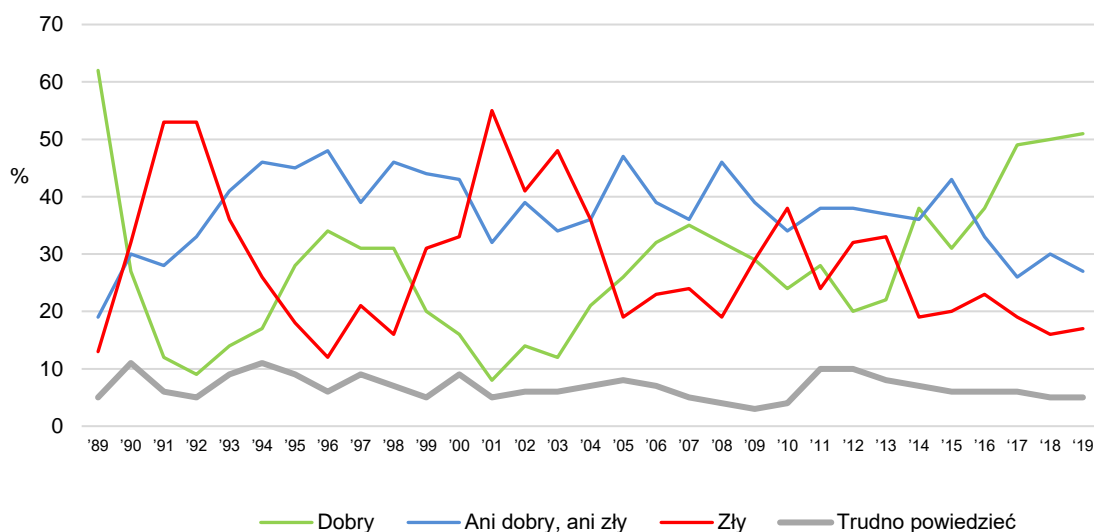
RYS. 7. Czy mógł(a)by Pan(i) powiedzieć, jaki był, najogólniej rzecz biorąc, rok [...] dla Polski? Czy był on:

Porównując najnowsze dane z wynikami z wcześniejszych badań można zauważyć, iż oceny minionego roku w odniesieniu do Polski ustępują jedynie tym, które dotyczyły przełomowego roku 1989.

CBOS

RYS. 8. Jaki był mijający rok* dla Polski?

* Badani oceniali miniony rok według 7-stopniowej skali: 1 – bardzo dobry, 2 – dobry, 3 – dość dobry, 4 – ani dobry, ani zły, 5 – raczej zły, 6 – zły, 7 – bardzo zły. „Dobry” – suma odpowiedzi od 1 do 3; „zły” – suma odpowiedzi od 5 do 7

Z wielozmiennowych analiz statystycznych wynika, iż oceny roku 2019 w odniesieniu do Polski – tak jak w ubiegłym roku – różnicuje przede wszystkim stosunek badanych do aktualnego rządu⁴, przy czym wśród jego zwolenników przeważają oceny pozytywne, a wśród przeciwników ambiwalentne i umiarkowanie negatywne. W szczególności większość zdecydowanych zwolenników rządu Mateusza Morawieckiego uważa, że mijający rok był dla naszego kraju co najmniej dobry (dla 19% bardzo dobry, a dla 57% dobry). Wśród umiarkowanych zwolenników obecnego gabinetu dominują oceny dobre (47%). Respondenci deklarujący obojętność wobec rządu najczęściej twierdzą, że mijający rok był, ogólnie rzecz biorąc, dla naszego kraju ani dobry, ani zły (35%) lub oceniają go pozytywnie (30% ocenia go jako dobry dla Polski, a 16% jako dość dobry). Umiarkowani przeciwnicy rządu rok 2019 w kontekście polskich spraw najczęściej oceniają ambiwalentnie (44%). Znaczną część tej grupy stanowią także osoby uważające, że mijający rok był dla Polski raczej zły (29%). Większość deklarujących się jako zdecydowani przeciwnicy rządu Mateusza Morawieckiego uważa natomiast, że rok 2019 był co najmniej „raczej zły” dla Polski (37% raczej zły, 17% zły, 10% bardzo zły), a blisko co czwarty z tej grupy (23%) ocenia go jako ani dobry, ani zły. Badani niepotrafiący określić swojego stosunku do obecnego rządu znacznie częściej uważają, że rok 2019 był, najogólniej rzecz biorąc, dobry dla Polski (30% dobry, 15% dość dobry).

TABELA 5

Czy mógł(a)by Pan(i) powiedzieć, jaki był, najogólniej rzecz biorąc, 2019 rok dla Polski?	Stosunek do rządu Mateusza Morawieckiego					
	zdecydowani zwolennicy	umiarkowani zwolennicy	obojętni	umiarkowani przeciwnicy	zdecydowani przeciwnicy	Trudno powiedzieć
	procentowanie w kolumnach					
Bardzo dobry	19	4	0	0	0	0
Dobry	57	47	30	9	7	30
Dość dobry	17	22	16	9	5	15
Ani dobry, ani zły	5	23	35	44	23	28
Raczej zły	1	1	6	29	37	10
Zły	0	0	3	4	17	2
Bardzo zły	0	0	0	0	10	0
Trudno powiedzieć	2	3	9	4	2	16

O dużym upolitycznieniu postrzegania mijającego roku w kontekście losu Polski świadczy też zróżnicowanie opinii w zależności od afiliacji politycznych badanych mierzonych zarówno deklaracjami poparcia dla poszczególnych ugrupowań politycznych⁵, jak i poglądami określonymi na osi lewica-centrum-prawica. O ile większość badanych deklarujących zamiar głosowania w hipotetycznych wyborach do Sejmu na kandydatów KW Prawo i Sprawiedliwość ocenia, że rok 2019 był dla Polski co najmniej dobry (52% dobry i 9% bardzo dobry), o tyle w potencjalnych elektoratach KKW Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni, KW Polskie Stronnictwo Ludowe i KW Sojusz Lewicy

⁴ Zob. komunikat CBOS „Reakcje społeczne na powołanie nowego rządu Mateusza Morawieckiego”, grudzień 2019 (oprac. B. Roguska).

⁵ Zob. komunikat CBOS „Preferencje partyjne w grudniu”, grudzień 2019 (oprac. K. Pankowski).

Demokratycznej dominują oceny ambiwalentne i negatywne. Respondenci zamierzający oddać głos na KW Konfederacja Wolność i Niepodległość najczęściej natomiast w kontekście spraw kraju mijający rok oceniają umiarkowanie pozytywnie (34% uważa, że był on dla Polski dobry, a 15% – że dość dobry).

TABELA 6

Czy mógł(a)by Pan(i) powiedzieć, jaki był, najogólniej rzecz biorąc, 2019 rok dla Polski?	Na kandydata którego komitetu wyborczego głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?				
	KW Polskie Stronnictwo Ludowe	KW Prawo i Sprawiedliwość	KW Sojusz Lewicy Demokratycznej	KW Konfederacja Wolność i Niepodległość	KKW Koalicja Obywatelska PO .N IPL Zieloni
procentowanie w kolumnach					
Bardzo dobry	2	9	0	0	0
Dobry	11	52	19	34	12
Dość dobry	14	22	9	15	5
Ani dobry, ani zły	44	12	32	26	41
Raczej zły	21	1	30	17	26
Zły	4	0	5	3	8
Bardzo zły	0	0	3	0	6
Trudno powiedzieć	4	4	1	5	3

Biorąc pod uwagę deklarowane poglądy polityczne zauważyć można, iż – tak jak w 2018 roku – jedyną grupą, w której większość stanowią osoby uważające, że mijający rok był dla naszego kraju dobry, są identyfikujący się z prawicą (77% z tej grupy). Pozytywne oceny wyraża ponadto blisko połowa (48%) deklarujących poglądy centrowe i 40% niepotrafiących określić swoich poglądów na osi lewica-centrum-prawica, natomiast wśród osób o poglądach lewicowych najczęstsze są oceny ambiwalentne (37%). Ponadto co trzeci (33%) identyfikujący się z lewicą uważa, że – najogólniej rzecz biorąc – rok 2019 był dla Polski zły, a tylko 26% z tej grupy, że dobry (por. tabelę aneksową 4). O światopoglądowym zróżnicowaniu opinii na ten temat świadczy też ich związek z deklarowaną częstością praktyk religijnych – im są one częstsze, tym więcej ocen pozytywnych, a mniej negatywnych. Warto dodać, iż podobne zróżnicowanie odnotowaliśmy także w minionych latach.

Zmienną społeczno-demograficzną, która najbardziej różnicuje opinie badanych o tym, jakim rokiem dla Polski był rok 2019, jest miejsce zamieszkania, przy czym tylko mieszkańcy wsi w większości (61%) uważają, że był to dobry rok. Ponadto warto podkreślić, iż jedyną grupą, w której więcej jest ocen negatywnych niż pozytywnych (42% wobec 31%) są respondenci z miast liczących co najmniej 500 tys. mieszkańców – por. tabelę aneksową 4.

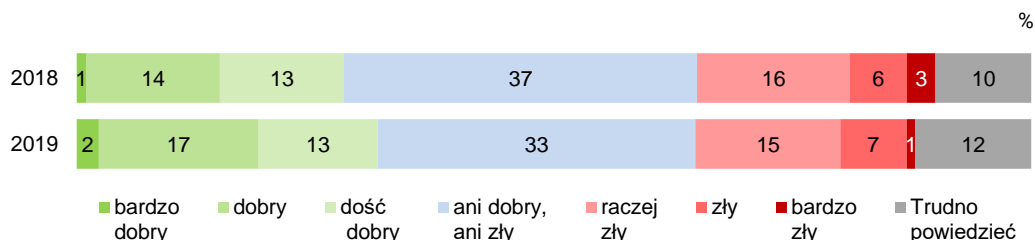
ŚWIAT

Mimo poprawy, w porównaniu z rokiem 2018, nadal dość podzielone są opinie Polaków o tym, jaki dla świata był rok 2019. Tak jak w dwóch poprzednich latach najczęstszą odpowiedzią, jest „ani dobry, ani zły” (33%, w stosunku do roku 2018 spadek o 4 punkty procentowe). Wśród pozostałych badanych

częstsze są opinie pozytywne niż negatywne, przy czym tych pierwszych przybyło (wzrost z 28% do 32%), a drugich ubyło (spadek z 25% do 23%).

CBOS

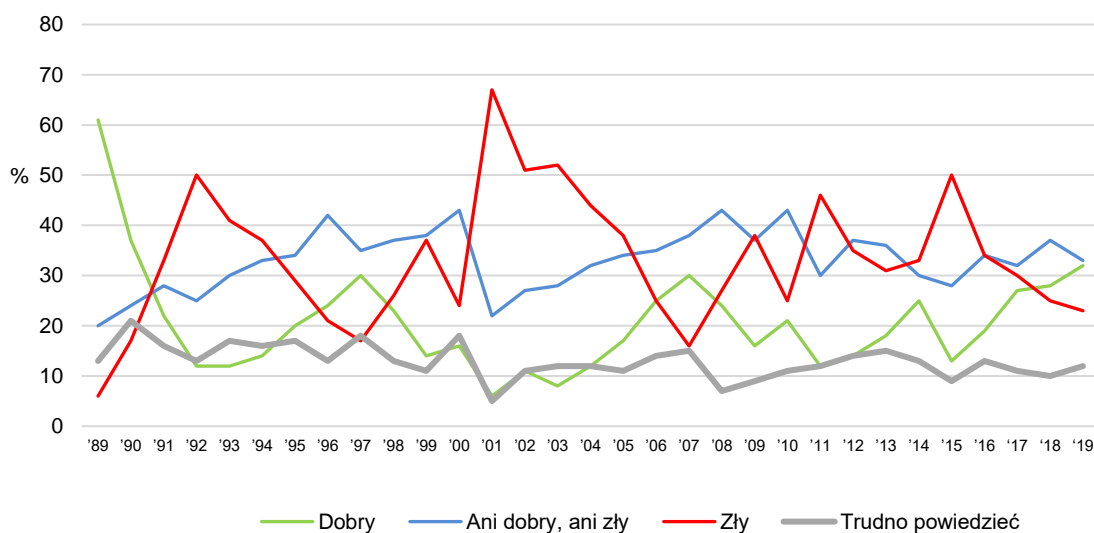
RYS. 9. Czy mógł(a)by Pan(i) powiedzieć, jaki był, najogólniej rzecz biorąc, rok [...] dla świata? Czy był on:

W opinii Polaków rok 2019 dla świata był jednym z najlepszych po 1989 roku. Wyraźnie wyższe oceny w tym kontekście otrzymały tylko lata 1989-1990, a oceny lat 1997 i 2007 były zbliżone do tegorocznych, natomiast - generalnie rzecz biorąc - w okresie 1989-2019 w odniesieniu do świata najczęściej oceny negatywne przeważały nad pozytywnymi.

CBOS

RYS. 10. Jaki był mijający rok* dla świata?

* Badani oceniali miniony rok według 7-stopniowej skali: 1 - bardzo dobry, 2 - dobry, 3 - dość dobry, 4 - ani dobry, ani zły, 5 - raczej zły, 6 - zły, 7 - bardzo zły. „Dobry” - suma odpowiedzi od 1 do 3; „zły” - suma odpowiedzi od 5 do 7

Co ciekawe, również oceny mijającego roku w odniesieniu do świata różnicują przede wszystkim deklarowane poglądy polityczne. Im bliżej prawej strony skali, tym więcej ocen pozytywnych, a mniej negatywnych i odwrotnie - im bardziej na lewo sytuują się badani, tym częściej oceniają, iż mijający

rok był dla świata zły, a rzadziej – że dobry (por. tabelę aneksową 5). W efekcie o ile wśród identyfikujących się z prawicą dominują oceny pozytywne (40%), o tyle wśród badanych o poglądach lewicowych najczęstsze są oceny negatywne (35%). Bardzo zbliżone rozkłady ocen w zależności od deklarowanych poglądów politycznych odnotowaliśmy też w odniesieniu do 2018 roku.

Spośród zmiennych społeczno-demograficznych oceny mijającego roku w tym aspekcie ponownie najbardziej różnicuje wykształcenie, przy czym im wyższy jego poziom, tym mniej ocen pozytywnych, a więcej negatywnych. W efekcie w grupie osób z wyższym wykształceniem więcej ocenia, że rok 2019 był dla świata – najogólniej rzecz biorąc – zły niż dobry (29% wobec 23%) – por. tabelę aneksową 5.

Oceny roku 2019 w wymiarze prywatnym i publicznym pokazują, że dla Polaków był to kolejny wyjątkowo dobry rok – oceny sytuacji osobistej i rodzinnej są najlepsze od przełomowego roku 1989. W opinii społecznej rok miniony był dobry także dla Polski – rok 2019 wraz z poprzednim stanowią w odbiorze Polaków najlepszy okres dla kraju po 1989 roku. Mimo iż oceny mijającego roku w odniesieniu do zakładów pracy wyraźnie się pogorszyły w stosunku do ocen poprzedniego roku i spadły do poziomu notowanego w roku 2016, to nadal zdecydowanie dominują w tym wymiarze oceny pozytywne (warto przypomnieć, iż w ubiegłym roku były rekordowo wysokie – najlepsze od przełomowego roku 1989). Najmniej pozytywnie oceniana jest sytuacja światowa, jednak – w opinii badanych – dla świata rok 2019 był lepszy niż poprzedni i generalnie dla świata był jednym z pięciu najlepszych w ostatnim trzyletniu, choć daleko mu do roku 1989. Podsumowując oceny roku 2019 warto też dodać, iż odbiór mijającego roku w odniesieniu do Polski i świata jest istotnie gorszy niż w odniesieniu do sfery prywatnej i zawodowej.

Opracowała

Barbara Badora